

Висновки. Ці принципи в сукупності, роблять процес забезпечення фінансово-економічної безпеки суцільним і безперервним. Таким чином, при дотриманні цих принципів, заснованих взаємозв'язку, дозволяє підприємству бути стійким, адекватно реагувати на небезпеки і загрози, як внутрішні, так і зовнішні, розвиватися і вдосконалювати своє виробництво та підприємство в цілому.

Джерела та література

1. Бекряшев А. К., Белозеров И. П., Бекряшева Н. С. Теневая экономика и экономическая преступность. Омск: Омск. гос. ун-т, 2000.
2. Гапоненко В. Ф., Беспалько А. А., Власков А. С. Экономическая безопасность предприятий. *Подходы и принципы*. Москва: Ось-89, 2007. 208 с.
3. Мойсеєнко І., Шолок О. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Т. 21. Вип. 2.
4. Молодой учёный: междунар. науч. журн. 2017. № 3 (137). Ч. III/отв. ред.: Е. И. Осянина, Л. Н. Вейса.
5. Судакова О. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства. *Економічний простір*. 2008. № 9. С. 140–148

Кудрявцев Д. – магістрант

Науковий керівник: д. е. н., доц.

К. Ягельська

Донецький національний технічний університет, м. Покровськ, Україна

Методологічне підґрунтя забезпечення економічної безпеки підприємства

Сучасні умови господарювання під впливом глобалізаційних та інтеграційних процесів спричиняють низку ризиків і загроз, що негативно впливають як на стан соціально-економічного розвитку держави, так і окремих суб'єктів підприємництва, що актуалізує питання забезпечення економічної безпеки на основі використання сучасних методів та інструментів.

Питання економічної безпеки розглядали фахівці з економіки і права, зокрема М. Джафарова, А. Спіфанова, Т. Іванюта, В. Андрійчук, Д. Буркальцева та інші вчені. Водночас, неоптимальність зовнішнього і внутрішнього середовища обумовлює необхідність у подальших пошуках більш ефективних методів, механізмів та інструментарію уникнення ризиків і загроз.

Метою дослідження є визначення методологічних засад економічної безпеки підприємницьких структур.

Дослідження сутності, методів, механізмів та інструментарію економічної безпеки розкривається через її методологію, вихідним елементом якої є економічна категорія, в нашому випадку – економічна безпека.

Єдиного визначення поняття «економічної безпеки» в економічній літературі немає. Тому, проаналізувавши ряд джерел [1–4], зробимо висновок, що економічна безпека – зібране поняття, яке дає змогу реалізувати підприємницькі можливості за допомогою наявних ресурсів, а також підвищити інноваційний розвиток підприємництва, запобігаючи виникаючим ризикам і загрозам.

Для формування економічної безпеки суб'єктів підприємництва важливим етапом є ототожнення ризиків і загроз та вживання відповідних заходів для їх мінімізації. В свою чергу, ризики систематизуються в залежності від різних ознак (табл. 1).

Отже, всі види ризиків мають тісний зв'язок і обумовлені певними чинниками, серед яких чинники виробництва, зміна кон'юнктури ринку, кваліфікованість керівництва підприємства, регулювання діяльності з боку держави, конфіденційність комерційної інформації.

Класифікаційні ознаки ризиків

Класифікаційна ознака	Вид
Сфера вкладення капіталу	Інвестиційні, кредитні ризики
Час виникнення	Ретроспективні, поточні, перспективні
Основні чинники виникнення	Політичні, економічні, соціальні, тощо
Характер обліку	Зовнішні, внутрішні
Сфера виникнення	Виробничі, комерційні, фінансові
За сферами діяльності	Виробничий, комерційний, фінансовий
За рівнем оцінки	Державні, галузеві, підприємницькі
За територією здійснення проекту	Внутрішні, зовнішні, регіональні
За причинами виникнення	Об'єктивні, суб'єктивні
За наслідками для виробництва	Припинення діяльності, ліквідності, варіаційні
За джерелами небезпек	Екологічні, соціально-правові, економічні, політичні
За стадіями життєвого циклу проекту	Проектування, організація виробництва, виробництво
За етапами забезпечення виробництва	Проектування, постачання, реалізація продукції

Сформовано на основі [1; 2; 4].

Складові економічної безпеки представляють певну ієрархію (рис. 1), перше місце в якій посідає фінансова складова, адже саме вона представляє такий стан підприємництва, при якому можлива фінансова стійкість, а отже, і можливість протистояти ризикам і загрозам.

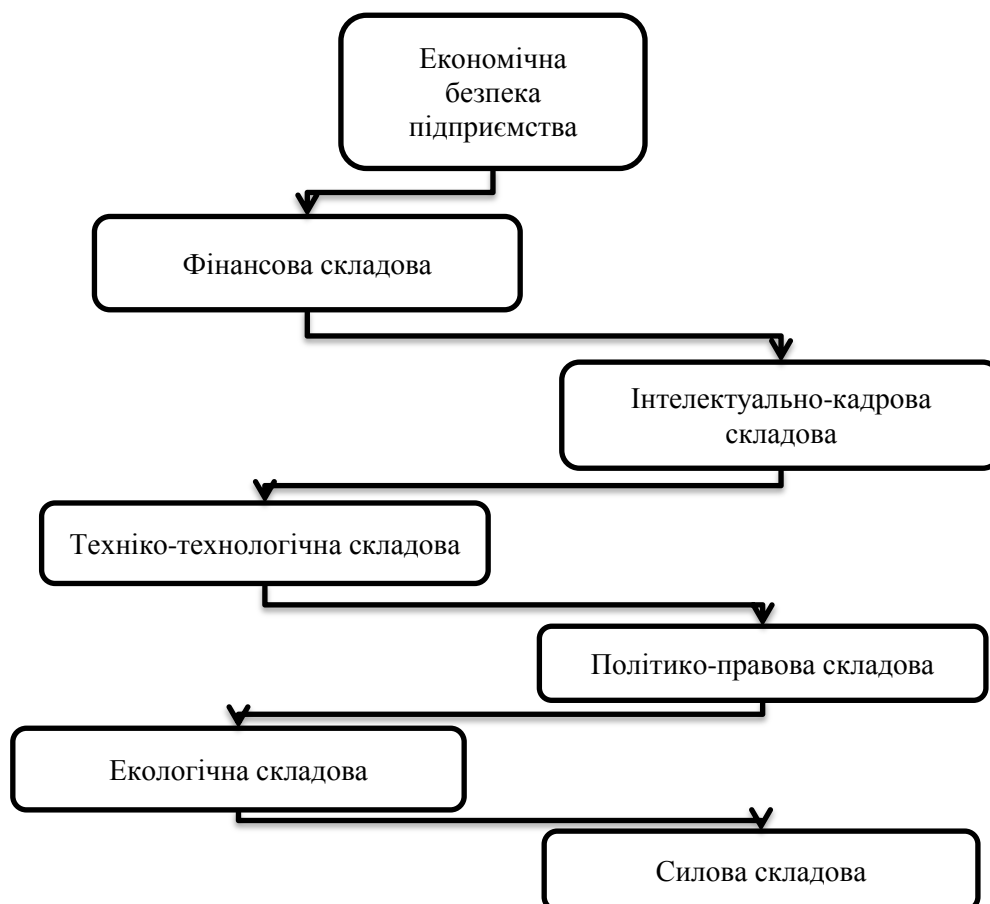

Рис. 1. Складові економічної безпеки суб'єктів підприємництва

Побудовано автором на основі [1; 4].

Реалізація складових економічної безпеки відбувається через комплекс відповідних механізмів:

1. Механізм управління окремими напрямками діяльності (головна мета – підвищення ефективності діяльності підприємства. Використовують комплекс загальних та специфічних методів, інструментів, заходів щодо визначеного напрямку діяльності).

2. Економічний механізм (розробка ефективного управління функціонуванням організації. Інструменти, які використовуються: ціна, заробітна плата, податки, орендна плата, тарифи тощо).

3. Організаційний механізм (ефективна організаційна структура, яка сприяє досягненню цілей підприємства. Механізм: сукупність усіх правил та норм, які функціонують всередині організації).

4. Мотиваційний механізм (прагнення персоналу до ефективної праці. Включає фінансово-економічні методи, норми і правила стимулювання).

5. Механізм активізації (більш високі темпи розвитку об'єкту впливу. Використовує комплекс соціальних, економічних та інституційних інструментів активізації).

6. Механізм забезпечення (досягнення бажаного рівня показників. Інструмент: забезпечення цільового рівня економічної безпеки).

7. Антикризовий механізм (подолання стану, який є загрозою для функціонування організації. Виведення з кризи шляхом зниження негативних наслідків кризи і використання її факторів для наступного розвитку).

Треба зауважити, що ці механізми повинні функціонувати у єдності та тісній взаємодії один з одним задля досягнення основної мети – створення високого рівня економічної безпеки на всіх рівнях управління.

Отже, методологію економічної безпеки підприємства формує теорія, методи, інструменти та механізми реалізації функції безпеки в мікроекономічній системі, спрямовані на її захист від різного рівня загроз. Формування і функціонування системи економічної безпеки підприємства має здійснюватися на основі принципів, що визначають базові орієнтири для розроблення і впровадження ефективних заходів з організації відповідної системи захисту.

Джерела та література

1. Економічна безпека України в умовах гібридної агресії: аналіт. доп./Я. Б. Базилюк, С. В. Давиденко, Д. Ю. Венцковський та ін. Київ: НІСД, 2017. 84 с.
2. Економічна безпека України: монографія/В. Г. Федоренко, І. М. Грищенко, О. Ф. Новікова та ін.; за ред. В. Г. Федоренка, І. М. Грищенка, Т. Є. Воронкової. Київ: ДКС-центр, 2017. 462 с.
3. Економічна безпека України: економіко-правовий аспект/М. В. Джафарова, Т. А. Шевчук, Я. О. Калиновська, А. Ю. Стащак. *Financial and credit activity-problems of theory and practice*. 2019. Vol. 30. Issue 30. P. 78–84.
4. Кругляно А. В. Особливості управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2018. Вип. 3. С. 108–118.

Куманова К. – магістрант

Науковий керівник: к. е. н., доц.
Г. Кошельок

Одеський національний економічний
університет, м. Одеса, Україна

Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства

В умовах ринкової економіки кожне підприємство функціонує в умовах жорсткої конкурентної боротьби. В свою чергу, негативний результат цього явища може привести до фінансової кризи або банкрутства підприємств. Це обумовлює потребу у чіткому формуванні та